

Smøla kommune
Publikumssenter/sentralarkiv

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

«KONTAKT»

Melding om vedtak

Deres ref:
«REF»

Vår ref
2014/478-115

Saksbehandler
Oddrun Skomsøy

Dato
19.02.2016

Melding om vedtak - Kommunereformen - retningsvalg for Smøla kommune

Vedlagt følger sakspapirene med vedtak i saken.

Med hilsen

Oddrun Skomsøy
Leder Smøla publikumssenter
715 44 631

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ingen signatur.

Postadresse

Postboks 34 6571 Smøla

E-post:

postmottak@smola.kommune.no

Besøksadresse

Smøla Rådhus

www.smola.kommune.no

Telefon

71544600

Telefaks

71544601

Bank

3936 09 20171

Org.nr

945012986

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Smøla Formannskap	19/15	01.12.2015
Smøla Formannskap	1/16	12.01.2016
Smøla Formannskap	3/16	21.01.2016
Smøla Kommunestyre	1/16	18.02.2016

Kommunereformen - retningsvalg for Smøla kommune

Vedlegg

1 SWOT-analyse

Saksopplysninger

Bakgrunn for saken

Kommunereformen ble introdusert av Solberg-regjeringen i oktober 2013, og vedtatt av et bredt politisk flertall på Stortinget i juni 2014. Alle landets kommuner ble høsten 2014 invitert til å starte prosesser for å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Det vil si at kommunene skal ha gjennomført tilstrekkelige utredninger til å treffe sine vedtak i forhold til framtidig kommunestruktur innen 1. juli 2016. Fylkesmennene har ansvaret for at prosessene er i gang og følger framdriftsplanen.

Kommunene skal sende vedtakene til fylkesmannen. Fylkesmannen skal vurdere om vedtakene er i tråd med målene i reformen, og deretter på selvstendig grunnlag gi tilråding til kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om ny kommunestruktur. KMD skal på bakgrunn av tilrådingene fremme en proposisjon for Stortinget våren 2017. Parallelt med denne fremmes det også en proposisjon om nye oppgaver til større kommuner og forslag om redusert statlig detaljstyring. De nye kommunene er planlagt satt i funksjon innen 1. januar 2020.

Smøla kommunestyre har tidligere behandlet følgende saker vedr. kommunereform og kommunestruktur:

26.06.2014 – Sak 32/14	- Utredning av kommunestruktur for øykommuner uten fastlandsforbindelse
18.12.2014 - Sak 53/14	- Kommunereformen fastsetting av prosess i Smøla kommune
25.06.2015 – Sak 22/15	- Kommunereformen justering og presisering av prosess i Smøla kommune
22.10.2015 – Sak 65/15	- Kommunereformen status og veien videre

Kriterier for ny kommuneinndeling

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) satte 3. januar 2014 ned et ekspertutvalg som skulle se på oppgaveløsning i kommunene. Utvalget fikk et todelt oppdrag og skulle først foreslå prinsipper og kriterier for en ny kommuneinndeling. Kriteriene skal i sum ivareta kommunens fire roller som

- demokratisk arena
- tjenesteyter
- samfunnsutvikler
- myndighetsutøver

Utvalgets neste oppgave var å vurdere behov for justeringer av kriterier fra delrapport 1 som grunnlag for overføring av nye oppgaver til kommunene. Disse vurderingene tok utgangspunkt i en gjennomgang av 10 eksempeloppgaver som det kunne være aktuelt å overføre til større og mer robuste kommuner.

Utvalget har vurdert eksempler på oppgaver innen tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling. Sluttrapporten ble levert i desember 2014.

Ekspertutvalget har gitt følgende tre anbefalinger for god kommunestruktur:

- Kommunene bør ha minst 15 000 til 20 000 innbyggere for å sikre god oppgaveløsning dersom kommunene i størst mulig grad skal kunne håndtere oppgavene uten behov for interkommunalt samarbeid. Regjeringen har ikke gitt absolutte krav om innbyggertall i forbindelse med reformen.
- Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder.
- Staten bør redusere detaljstyringen, og ordninger for politisk deltagelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske lokalpolitiske arenaer.

Nye oppgaver til større kommuner

Fredag 20. mars 2015 la Regjeringen fram Stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner. Stortingsmeldingen inneholder en redegjørelse for prosesser som er satt i gang, og som berører ansvarsdelingen mellom forvaltningsnivåene. Disse følger ikke nødvendigvis kommunereformens tidsløp. Videre inneholder meldingen forslag til overføring av oppgaver til kommunene i forbindelse med kommunereformen, samt tiltak for å redusere statlig styring. Stortingsmeldingen ble behandlet i Stortinget i juni 2015, og flertallet gikk i stor grad inn for regjeringens forslag. I tillegg til oppgavene som allerede var skissert i meldingen, pekte Stortinget på følgende områder som kan vurderes overført:

- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan den kommunale og den statlige delen av NAV-tjenesten kan samordnes bedre.
- Stortinget mener det må vurderes økt kommunalt selvstyre innenfor skiltpolitikken som i dag ligger til Statens vegvesen. Stortinget mener også det må vurderes økt kommunalt selvstyre innenfor fastsetting av skrivemåte og navn innenfor adresse- og skiltprosjekt.
- Stortinget mener kommunenes mulighet for å utvide selvkostområdet innenfor vann, avløp og renovasjon gjennom et mer helhetlig miljøgebyr bør utredes. Selvkostprinsippet skal fortsatt ligge til grunn.
- Stortinget ber regjeringen vurdere å øke det kommunale ansvaret for finansiering av skoleskyss for grunnskoleelever.

Det er lagt noen førende prinsipper til grunn for oppgavefordelingen. Ved overføring av nye oppgaver til større kommuner vil rammestyring, både økonomisk og juridisk, ligge til grunn. Generalistkommunen skal være hovedmodellen for kommunesektoren. Det legges ikke opp til et system med oppgavedifferensiering avhengig av flere ulike innbyggerstørrelser, men det åpnes for at de største kommunene kan overta noen flere oppgaver. Kommuner som er for små til å løse oppgaver på egen hånd, kan bli pålagt interkommunalt samarbeid med nabokommuner.

Regjeringen varslet allerede i kommuneproposisjonen 2015 at de vil utrede en generell hjemmel som gir adgang til å pålegge interkommunalt samarbeid som en løsning der hvor geografiske avstander gjør at kommuner ikke kan slå seg sammen. Utredningen vil også vurdere om det på forhånd kan angis særskilte tjenesteområder som vil kunne være aktuelle for pålagte samarbeid. Forslag til Stortinget kommer våren 2017. Videre er det et prinsipp at individuelle rettigheter skal ligge fast og at pengene skal følge oppgaven som overføres.

Det har vært flere pågående prosesser som kan føre til overføring av oppgaver til kommunene, Uten at de nødvendigvis følger samme løp som kommunereformen. Disse er:

- Vurdering Oppgave- og finansieringsansvaret i barnevernet
- Utredning av familieverntjenesten med sikte på overføring av ansvaret til kommunene
- Oppgaver på politiområdet
- Ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene for det offentlige veinettet
- Stortingsmelding om primærhelsetjenesten
- Opptrappingsplaner for henholdsvis rusfeltet og rehabiliteringsfeltet
- Finansieringsansvaret for pasienttransport
- Reformarbeidet knyttet til pleiepenger, hjelpestønad og omsorgslønn
- Forenkling av utmarksforvaltningen
- Utviklingsavtaler på planområdet
- Forenkling av plandelen i plan- og bygningsloven
- Konesjonsbehandling av mikro-, mini- og småkraftverk
- Endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
- Vannscooterregelverket

Nye oppgaver som foreslås overført til kommunene dreier seg om tjenester og oppgaver knyttet til kommunes rolle som samfunns- og næringsutvikler. I Stortingsmeldingen legges det til grunn at større og mer robuste kommuner er en forutsetning for overføring av oppgavene. Disse

oppgavene er: tannhelsetjenesten, rehabiliteringstjenester, basishjelpemidler, idrettsfunksjonell godkjenning av svømmeanlegg, tilskudd til frivilligsentraler, tilskudd til etablering i egen bolig og den personrettede delen av tilskudd til tilpasning av bolig, Notarius Publicus vigsler, kompetanse til å utføre notarialforretninger, forvaltningsansvar for deler av regelverket for jakt og fiske og enkelte oppgaver etter forurensningsloven, tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, utvalgte kulturlandskap i jordbruket, verdensarvområdene og til tiltak i beiteområder.

Videre skal varig tilrettelagt arbeid i skjermet sektor og ordinær bedrift utredes med sikte på overføring. I tillegg kan det iverksettes en forsøksordning der driftsansvaret for distriktskykiatriske sentre overføres til noen forsøkskommuner som har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. Det er igangsatt et arbeid for å se på hvilken rolle større kommuner kan ha i lokal nærings- og samfunnsutvikling. Dette vil bli sett i sammenheng med videreutviklingen av fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvikler.

Lokale og regionale utredninger

Smøla kommune har fått utredet 5 ulike alternative kommunestrukturer:

1. Smøla som egen kommune 0-alternativet
2. Storkommune Nordmøre
3. Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla
4. Hemne, Hitra, Aure, Smøla og Halså
5. Aure, Smøla og Halså

Den første utredningen (alt. 1) ble gjennomført i 2014 av Bygdeforskning i regi av det såkalte "Øykommune-prosjektet". Etter at Ekspertutvalget leverte sin delrapport nr. 1 i mars 2014, ble det tatt initiativ for å få gjort supplerende kartlegging/utredning av særskilte utfordringer som øykommuner uten fastlandsforbindelse måtte ha, også i relasjon til nye kommunesentra i en evt. storkommune der disse kunne inngå. Prosjektet la opp til at supplerende kartlegging av en mulig kommunestruktur for øykommunene skulle bidra til et helhetlig debattgrunnlag i det videre arbeidet med fastsetting kommunestruktur.

Træna kommune var oppdragsgiver for prosjektet på vegne av 10 øykommuner (Fedje, Hasvik, Kvitsøy, Leka, Røst, Smøla, Solund, Træna, Utsira og Værøy). Prosjektet oppnådde statlig finansiering fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Bygdeforskning overleverte sin rapport nr. 1/2015, 17.02.2015, med konklusjoner og anbefalinger.

Smøla kommune har videre gjennom Nordmøre Regionråd ORKide deltatt i et samarbeidsprosjekt, der det er engasjert ekstern prosjektleder for å bistå kommunene i kommunereformarbeidet. I 2015 har Smøla kommune gjennomført utredninger sammen med Nordmørskommunene, samt Hitra, Hemne og Snillfjord kommuner. På oppdrag fra Orkidé, og etter en anbudsrunde, ble Telemarksforskning engasjert til å gjennomføre felles utredningsarbeid for disse kommunene. Telemarksforskning har levert 4 delrapport og framla 05.11.2015 sluttrapport med oppsummeringer og anbefalinger.

Telemarksforskning skulle gjennom utredninger se på mulighetene for en storkommune på Nordmøre, samt utrede ulike strukturalternativer som Nordmørskommunene selv ønsket. Utredningene skulle være egnet som fakta- og prosessdokument for lokale beslutninger. Utredningen skulle bygge på de premissene som var gitt sentralt av KMD og Ekspertutvalget, samt i størst mulig grad bruke tilgjengelig data- og statistikkgrunnlag.

I utredningen er det i alt 15 alternativer, inkludert noen grensealternativer. I tillegg har noen kommuner bestilt en 0-punktsanalyse, for å kartlegge konsekvenser dersom kommunen fortsatt består som egen kommune.

Innbyggerundersøkelse

Smøla kommune har i utredningsprosessene fått gjennomført to innbyggerundersøkelser, henholdsvis i regi av Bygdeforskning og Telemarksforskning.

I flg. rapporten fra Bygdeforskning opplever innbyggerne det som vanskelig å diskutere eller spå en framtidig situasjon, fordi en ikke vet hvilke oppgaver en framtidig kommune skal ha, inklusive hvilke økonomiske forutsetninger/rammebetingelser/inntektsgrunnlag gir. Dette er også noe av bakgrunnen for at noen opplever det vanskelig å si hva som kan bli bedre og hva som kan bli dårligere også ved en eventuell sammenslåing. Resultatet fra innbygger-undersøkelsen viser likevel en klar overvekt på at Smøla fortsatt skal bestå som egen kommune.

I de tilfeller informantene hilser reformen velkommen, er det ikke fordi de ikke ønsker å bestå som egen kommune, men fordi de ser nødvendigheten av en endring av dagens situasjon og/eller fordi de ønsker å få en debatt om distriktsutvikling. I diskusjonen om kommunereform gis en mulighet til å synliggjøre verdiene i kystsamfunnene og diskutere hva likeverdighet er og hva som skal til for å tilby likeverdige tjenester til befolkningen.

Resultatene fra innbyggerundersøkelsen som Telemarksforskning har gjennomført viser at innbyggerne i Smøla generelt er mindre positive til de aktuelle alternativene enn de øvrige kommunene. Alternativ 5 får høyest score med 3,5. Når det gjelder til 0-alternativet (oppretholdelse av dagens kommune) er innbyggerne i Smøla noe mer positive enn de øvrige kommunene med en score på 4,9. Resultatene viser at innbyggerne i Smøla føler sterkest tilhørighet til «Stedet der du bor», det vil si bygda, tettstedet, boligfeltet, dernest følger kommunen og til slutt Nordmøre. Et flertall av innbyggerne i Smøla svarer at de er enig i samtlige påstander om dagens tjenestetilbud. «Kommunen er godt rustet til å møte framtidige utfordringer og økte krav». Resultatene viser at et flertall av innbyggerne i mindre grad mener det er behov for færre og større kommuner. Når det gjelder innbyggernes vurdering av ulike mål med kommunesammenslåing, viser resultatene at samtlige av de oppgitte målene blir vurdert som viktig. «Større fagmiljøer i kommunen» blir vurdert som minst viktig. Innbyggerne ble bedt om å vurdere i hvilken grad de føler de har behov for mer kunnskap før de tar endelig stilling til hva som er aktuelt å gjøre for sin kommune. Resultatene viser at et flertall av innbyggerne i Smøla mener de har behov for mer kunnskap før de tar endelig stilling til kommune-strukturspørsmålet.

Utredning og råd om retningsvalg fra Bygdeforskning:

http://ephorte/ephorteSm/API/GETDOC/Default.aspx?DL_DOKID_DB=105944&DL_JPID_JP=64377&DL_DOKFORMAT_XX=RA-PDF&DB_STATUS_DS=F&WORKFOLDER=&EPHORTEDB=EPH_P_SM

Bygdeforskning viser i sin rapport til at kommunesammenslåing ikke er et lokalt ønske i øykommunene – hverken hos politisk ledelse, administrativ ledelse, lokalbefolkningen eller næringslivet.

Bygdeforskning mener det er få indikasjoner på at kommunesammenslåing for øykommunene i utvalget vil kunne løse ut fordelene man ønsker med kommunereformen. Men hva som skjer med inntektssystemet og dets innretning med tanke på å kompensere for geografiske ulemper vil være

av avgjørende betydning. For øykommunenenes del gjør geografien at økonomisk soliditet ikke nødvendigvis kommer som en følge av kommunesammenslåing, men som følge av forutsigbare overføringer gjennom et inntektssystem som erkjenner at god kommunal tjenesteproduksjon koster, også i kommuner som preges av avstand og/eller negativ befolkningsutvikling. Det er også lite som tyder på at tjenestene for øykommunenenes del blir mer «robuste» av sammenslåing. De tjenestene som kommunereformen er særlig rettet inn mot å styrke, må uansett møte de geografiske realitetene i disse områdene – og sammenslåinger endrer ikke geografien. Utredningen gir en tydelig indikasjon på at landet har et kommunefinansieringssystem som i hovedtrekk fungerer etter hensikten – all den tid den tverrpolitiske målsettingen om å bevare hovedtrekkene i bosettingsmønsteret består. Kommunefinansieringssystemet muliggjør en kommuneinndeling som ikke bare er tilpasset landets geografiske realiteter, som øykommuner uten landfast forbindelse, men systemet visker også ut geografiske ulemper slik at velferdsstaten produserer gode tjenester også i distriktene.

Når det gjelder kommunereformens målsetting om å styrke lokaldemokratiet viser utredningen at det er sannsynlig at kommunesammenslåinger for øykommunenenes del vil føre med seg en betydelig svekking av lokaldemokratiet – selv om det skulle vise seg å bli færre interkommunale samarbeid å holde styr på.

Bygdeforskning har i sin rapport oppsummert slikt:

"De to enkle spørsmålene representantene for øykommunene bør stille overordnede myndigheter er:

- 1. Mener samfunnet alvor med målsettingen om å bevare hovedtrekkene i bosettingsmønsteret?*
- 2. Mener samfunnet alvor med målsettingen om at den lokale velferden skal være den samme over hele landet?*

Om svaret på disse to spørsmålene er ja, og dersom man tar inn over seg landets mangfoldige geografiske beskaffenhet og topografi, må Norge ha en kommunal inndeling og et inntektssystem som gjør det mulig å oppfylle disse to målsettingene. Dette innebærer at kommuner vil ha ulik størrelse også i framtida og at interkommunalt samarbeid vil eksistere også etter en kommunereform."

Utredning og råd om retningsvalg fra Telemarksforskning:

http://ephorte/ephorteSm/API/GETDOC/Default.aspx?DL_DOKID_DB=117519&DL_JPID_JP=70950&DL_DOKFORMAT_XX=R A-PDF&DB_STATUS_DS=F&WORKFOLDER=&EPHORTEDB=EPH_P_SM

I sluttrapporten fra Telemarksforskning anføres det at kommunene har ulike utgangspunkt og dermed ulike preferanser for å ta sine retningsvalg. Det er i rapporten gjort en vurdering for hver kommune samt for hvert av de 15 strukturalternativene.

Smøla har vært med i utredning av 4 alternativer, og alternativ 5 med Hemne, Hitra, Aure, Smøla og Halså gjør det best i vurderingene. Spesielt gjør dette alternativet det godt på tjenester og økonomi. Den største utfordringen til alternativet er geografi og avstander. Uansett hva Smøla ønsker å gjøre så er avstander og geografi den største utfordringen.

Telemarksforskning viser til at Smøla er blant de minste kommunene i utredningen. Det betyr at Smøla er definert som småkommune, og blant annet mottar småkommunetilskudd gjennom inntektssystemet. Inntektsnivået til Smøla er 108 prosent av landsgjennomsnittet. Respondentene i Smøla er enig i at tjenestene er gode, og mener ikke at den økonomiske situasjonen gjør det vanskelig å oppnå ønsket kvalitet på tjenestene. Smøla opplever utfordringer med å rekruttere kompetent arbeidskraft, og i noe grad at små og sårbare fagmiljøer er en

utfordring. Respondentene mener kommunen har noe utfordringer med å møte stadig økende krav til de kommunale tjenestene Noen av disse utfordringene løser Smøla gjennom interkommunalt samarbeid. Smøla er den kommunen på Nordmøre med minst interkommunalt samarbeid.

Telemarksforskning viser til at alle alternativene Smøla inngår i scorer dårlig på kriteriene som er basert på avstand.

Ut fra samlede vurdering mener Telemarksforskning at det kan være aktuelt for Smøla å bestå som egen kommune, siden avstandene er store, men innbyggertallet er lavt og Smøla er liten og sårbar på flere tjenesteområder. Derfor peker Telemarksforskning på at fortsatt og sannsynligvis økt interkommunalt samarbeid vil være helt nødvendig for å nå målene i kommunereformen. Telemarksforskning peker på at Smøla sannsynligvis vil bli omfattet av den varslede hjemmelen for pålagt interkommunalt samarbeid dersom vi fortsetter som egen kommune. Avslutningsvis sier Telemarksforskning at utforming av nytt inntektssystem også vil legge føringer for muligheten til å bestå som egen kommune.

I tilknytning til kommunestyrets gjennomgang av kommunereformarbeidet ble det gjennomført SWOT-analyse, der de ulike strukturalternativene er vurdert opp i mot det å bestå som egen kommune (0-alternativet). Jfr. vedlegg.

Økonomiske virkemidler

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har gitt ekstra skjønns-midler i 2015 og vil videreføre dette fram til juli 2016. Fra juli 2016 vil hvert prosjekt (ny kommune) få skjønnsmidler fra Fylkesmannen til en prosjektlederstilling.

KMD vil gi reformstøtte til de sammenslåtte kommunene får beholde inndelingstilskuddet uendret i 15 år, med gradvis nedtrapping de 5 påfølgende år. Inndelingstilskuddet sikrer at den nye kommunen, for en periode på 20 år, får beholde alle tilskudd som de sammenslåtte kommunene har i inntektssystemet. Dette inkluderer også regionale tilskudd som for eksempel småkommunetillegget. I følge KMD vil inndelingstilskuddet bli beregnet ut fra inntektssystemet i 2016.

Engangsstøtte: Støtten til kommunenes engangskostnader utbetales etter en standardisert modell som er differensiert i forhold til antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen:

Ant. kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0-19 999 innbyggere	20-49 999 innbyggere	50-99 999 innbyggere	Over 100 000 innbyggere
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

Reformstøtte Kommuner som slår seg sammen får også en reformstøtte som kan brukes ut i fra egne prioriteringer. Reformstøtten er differensiert etter antall innbyggere i den nye kommunen:

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 000 000
15 000- 29 999 innbyggere	20 000 000
30 000- 49 999 innbyggere	25 000 000
Over 50 000 innbyggere	30 000 000

Nytt inntektssystem for kommunene

I kommuneproposisjonen for 2016 (Prop. 121 S (2014-2015)) ble det varslet at regjeringen vil foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene, og at forslag til nytt inntektssystem skal presenteres i kommuneproposisjonen for 2017, med virkning fra 01.01.2017. I denne gjennomgangen skal inntektssystemet også ses i sammenheng med kommunereformen.

KMD sendte ut forslag til nytt inntektssystem for kommunene på høring 17.12.2015, med høringsfrist 01.03.2016.

Kommunenes inntektssystemet består av flere elementer; innbyggertilskudd, inkludert kostnadsnøkkelen i utgiftsutjevningen, de regionalpolitiske tilskuddene og de ulike skatteelementer. I høringsnotatet redegjøres det for konkrete forslag til endringer i kostnadsnøkkelen, mens det gis en omtale av endret innretning på de regionalpolitiske tilskuddene. Et sentralt spørsmål som drøftes i høringsnotatet er dagens kompensasjon for smådriftsulemper i kommunal tjenesteproduksjon, og i hvilken grad kommuner skal kompenseres fullt ut for denne typen kostnader. I tillegg drøftes forholdet mellom kommunenes skatteinntekter og inntektssystemet.

Gjennom basiskriteriet i kostnadsnøkkelen får kommunene i dag full kompensasjon for smådriftsulemper på grunn av kommunestørrelse. Det nye forslaget innbefatter en modell for å differensiere denne kompensasjonen, slik at ikke alle kommuner lenger vil motta full kompensasjon for denne typen kostnader på kommunenivå. Departementet tar sikte på å innføre en modell der det skilles mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper i kommunal tjenesteproduksjon, og der kun ufrivillige smådriftsulemper kompenseres fullt ut. I høringsnotatet presenteres innretningen på en slik modell.

De regionalpolitiske tilskuddene er også vurdert, og departementet foreslår nå en endring i innretningen på disse tilskuddene framover. Det er tenkt forenkling av tilskuddsstrukturen ved å slå sammen noen av dagens tilskudd. I følge meldingen fra departementet skal regionalpolitiske tilskudd i større grad knyttes opp til graden av distriktsutfordringer, og i større grad gis per innbygger i stedet for per kommune. Det er fra departementets side pekt på at justeringen vil gjøre tilskuddene mer nøytrale i forhold til endringer i kommunestrukturen.

Departementet ber om innspill på enkeltpunkt i forslaget i tillegg til generelle uttalelser. Forslaget tas opp til drøfting og behandles særskilt som egen sak i forhold til innspill og høringsuttale fra Smøla kommune.

Smøla som egen kommune 0-alternativet

To anerkjente forskningsmiljø, henholdsvis Bygdeforskning og Telemarksforskning, har på hver sin måte konkludert med at dette er et svært aktuelt alternativ for Smøla kommune.

Storkommune Nordmøre og alternativet Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla

Disse alternativene kan sees i sammenheng, og handler begge om en ny og større kommune bygd rundt Kristiansund som sentrum. Storkommunealternativet som inkl. alle kommunene på Nordmøre synes ikke realiserbart, men alternativet med Kristiansund og "noen nabokommuner" er det flere som har valgt å jobbe videre med.

Kristiansund bystyre har senest 24. nov. 2015 gjort et enstemmig vedtak i forhold til sitt retningsvalg for det videre arbeide. Vedtaket gir forhandlingsutvalget mandat til å forhandle med Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla om etablering av en ny og større kommune med Kristiansund som naturlig regionsenter. Målsetting for retningsvalget i Kristiansund er å etablere en større bærekraftig kyst- og landkommune som bygger videre på mangfoldet av interkommunale samarbeidsløsninger i regionen. Forhandlingsutvalget har med bakgrunn i dette fått utvidet mandat til også forhandle med Hitra, Frøya og Hemne om å delta i en større kystkommune.

Forhandlingsutvalget i Smøla har i høst deltatt i to møter sammen med forhandlingsutvalgene i Kristiansund, Averøy, Tingvoll, Gjemnes, Halså og Aure, der det er jobbet med struktur og rammer for mulig intensjonsavtale. Det er planlagt nye møter i januar og februar 2016 der det skal jobbes videre med intensjonsavtale-formularet.

Hemne, Hitra, Aure, Smøla og Halså

Kommunene Hemne, Aure, Halså og Snillfjord tok initiativ til felles møte for å se nærmere på alternativ 15 som Telemarksforskning har utredet. Etter at det ble kjent at også Hitra var invitert inn i disse sonderingene, tok også Smøla kontakt og meldte interesse for å delta i videre sonderinger. Det har nå vært to møter der også Hitra og Smøla har deltatt, og det er avtalt nytt møte i januar 2016. Snillfjord var ikke med i grunnlaget som ble utredet av Telemarksforskning, men berørte kommuner jobber med utforming av en mulig intensjonsavtale for dette alternativet.

Aure, Smøla og Halså

Dette alternativet kommer dårligst ut i undersøkelsen som Telemarksforskning har gjort, og i de tidligere politiske drøftingene som har vært lokalt på Smøla er dette alternativet ikke særlig fokusert eller foretrukket som retningsvalg.

Vurdering

Basert på utredninger og politiske drøftinger lokalt anbefaler rådmannen at alternativet Aure, Smøla og Halså ikke tas videre i arbeidet med kommunereformen. Da gjenstår tre alternativer:

1. Smøla som egen kommune = 0-alternativet
2. Smøla som en del av ytre Nordmøre med Kristiansund som sentrum
3. Smøla som en del av ytre/nordre Nordmøre i kombinasjon med en eller flere trøndelagskommuner

For alternativ 2 utpeker Kristiansund seg som naturlig sentrum. For alternativ 3 er sentrums plasseringen uavklart og mer åpent, uten at det er sannsynlig å tenkte Smøla som sentrum i denne sammenheng.

Det er invitert til folkemøte i Smøla 13. januar 2013. Noe av hensikten med dette møtet bør være å presentere mer konkret hvilke alternativ Smøla kommune reelt har å velge imellom. Spørsmålet er om man nå er klar for å avgrense retningsvalget ytterligere før folkemøte, og utfordre befolkningen på klare politiske anbefalinger. Det å ha flere åpne retningsvalg og parallelle prosesser gående over lang tid er arbeidskrevende og kan virke forvirrende, uten at det behøver å gi særlig progresjon eller avklaringer. Prosessen er arbeidskrevende og tiden fram til innbyggerhøringer knapp. Basert på sonderinger og utredninger anbefaler rådmannen at Smøla kommune sitt retningsvalg avgrenses til to alternativ. Etter erfaringer fra andre kommuner anbefales det ikke å legge opp til folkeavstemming med mer enn to alternative forslag.

I regi av Nordmøre Regionråd jobbes det med å fastsette felles dato for rådgivende folkeavstemming for de kommunene som velger denne formen for innbyggerhøring, og foreløpig er 25. april datoen som utpeker seg. Kommunestyret har i sak 65/2015 gitt formannskapet fullmakt til å fastsette dato for innbyggerhøringen. Flere av kommunene i dette samarbeidet legger opp til at stemmerettsalderen for folkeavstemming skal være 16 år. Kommunens endelige vedtak om framtidig kommunestruktur vil prege framtiden for de som nå vokser opp på Smøla, og dersom man velger å gjennomføre innbyggerhøringen som rådgivende folkeavstemming bør aldersgrense for stemmegiving settes til 16 år (født 2000). Basert på tidligere politiske drøftinger i tilknytning til kommunereformen oppfatter rådmannen at det er ønskelig med rådgivende folkeavstemming, men det er kommunestyret selv som vedtar en evt. folkeavstemming.

Rådmannens innstilling

1. Smøla kommune fortsetter sitt videre arbeid i tilknytning til kommunereformen med følgende retningsvalg:
 - a. Smøla som egen kommune
 - b. Smøla som en del av kommunene på ytre Nordmøre med Kristiansund som sentrum
2. Smøla kommune gjennomfører rådgivende folkeavstemming i h.h.t. inndelingslovens §10, innen utgangen av april 2016.
 - a. Formannskapet fastsetter nærmere dato for gjennomføring og velges som valgstyre, jfr. valgloven §4-1
 - b. Nedre aldersgrense for stemmerett settes til 16 år (født i år 2000)

Behandling i Smøla Formannskap - 01.12.2015,

Formannskapet valgte å endre saken til drøftingssak (fra PS 111/15 til DR 19/15).

Behandling i Smøla Formannskap - 12.01.2016,

Smøla formannskap fremmet følgende fellesforslag med nytt pkt c som tillegg til rådmannens innstilling.

"c. Smøla som en del av et samarbeid nordover med kommunene Aure, Halså, Hemne, Snillfjord og Hitra."

Votering:

Rådmannens innstilling til pkt. 1 ble enstemmig vedtatt med 6 stemmer.

Det ble deretter votert over formannskapets tilleggsforslag pkt. c.
Formannskapets fellesforslag ble enstemmig vedtatt.

Ordfører Roger Osen (AP) fremmet forslag om å utsette pkt. 2 i rådmannens innstilling.
Ordfører Roger Osen sitt forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Smøla kommune fortsetter sitt videre arbeid i tilknytning til kommunereformen med følgende retningsvalg:
 - a. Smøla som egen kommune
 - b. Smøla som en del av kommunene på ytre Nordmøre med Kristiansund som sentrum
 - c. Smøla som en del av et samarbeid nordover med kommunene Aure, Halså, Hemne, Snillfjord og Hitra.

Pkt. 2 utsettes.

Behandling i Smøla Formannskap - 21.01.2016,

Kommunestyrevedtak fra Hita kommune (referatsak 3/16) ble drøftet under behandlingen av denne saken.

Det ble fremmet forslag fra varaordfører Ingrid R. Jünge om å åpne saken i sin helhet , jfr. formannskapets vedtak i 1/16 , 12.01.16.

Votering:

Det ble først votert over forslaget om å åpne saken. Forslaget ble vedtatt med 5 mot 2 stemmer.

Repr. Ragnhild S. Rødahl (AP) fremmet så følgende forslag til nytt vedtak.

- "1. Formannskapet opphever punkt 1 i vedtak 1/16 av 12.01.16.*
- 2. Smøla kommune avslutter sitt arbeid i tilknytning til kommunereformen med den begrunnelse at vi ønsker å bestå som egen kommune.*

Vi legger til grunn for denne beslutningen, tydelige konklusjoner fra Bygdeforskning og Telemarksforskning som anbefaler Smøla kommune å gå videre som egen kommune, og at

gjennomførte innbyggerhøringer klart sier at primærstandpunktet til Smølaværingene er å bestå som egen kommune.

Votering:

Det ble votert over repr. Ragnhild Rødahl (AP) sitt forslag.

Repr. Ragnhild Rødahl (AP) sitt forslag ble vedtatt med 5 mot 2 stemmer.

Vedtak:

1. Formannskapet opphever punkt 1 i vedtak 1/16 av 12.01.16.
2. Smøla kommune avslutter sitt arbeid i tilknytting til kommunereformen med den begrunnelse at vi ønsker å bestå som egen kommune.

Vi legger til grunn for denne beslutningen, tydelige konklusjoner fra Bygdeforskning og Telemarksforskning som anbefaler Smøla kommune å gå videre som egen kommune, og at gjennomførte innbyggerhøringer klart sier at primærstandpunktet til Smølaværingene er å bestå som egen kommune.

Behandling i Smøla Kommunestyre - 18.02.2016,

Repr. Kjersti Andersen (H) fremmet følgende forslag til vedtak:

- "1. Smøla kommune fortsetter sitt videre arbeid i tilknytning til kommunereformen med følgende retningsvalg:
 - a. Smøla som egen kommune
 - b. Smøla som en del av kommunene på ytre Nordmøre med Kristiansund som sentrum.*
- 2. Smøla kommune gjennomfører rådgivende folkeavstemming i h.h.t. inndelingslovens §10, innen utgangen av april 2016.
 - a. Formannskapet fastsetter nærmere dato for gjennomføring og velges som valgstyre, jfr. valgloven §4-1
 - b. Nedre aldersgrense for stemmerett settes til 16 år (født i år 2000)"*

Votering:

Det ble votert alternativt mellom formannskapets tilrådning til pkt. 2 og pkt 1. i forslag fra repr. Kjersti Andersen (H).

Formannskapets tilrådning til pkt 2. ble vedtatt men 18 mot 3 stemmer.

Repr. Kjersti Andersen (H) trakk deretter sitt forslag til pkt. 2.

Vedtak:

2. Smøla kommune avslutter sitt arbeid i tilknytting til kommunereformen med den begrunnelse at vi ønsker å bestå som egen kommune.

Vi legger til grunn for denne beslutningen, tydelige konklusjoner fra Bygdeforskning og Telemarksforskning som anbefaler Smøla kommune å gå videre som egen kommune, og at gjennomførte innbyggerhøringer klart sier at primærstandpunktet til Smølaværingene er å bestå som egen kommune